

УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ПРИ РОЗРОБЦІ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

А.М. Животун, здобувач вищої освіти

Науковий керівник: С.С. Серьогін

Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

Будь-яке підприємство в процесі своєї діяльності взаємодіє з великою кількістю не тільки партнерів, але й конкурентів. Ефективну діяльність кожного підприємства можна визначити завдяки його вдало скоординованій фінансовій стратегії. Але при її виборі не завжди можна позбавитися від негативних наслідків дії таких чинників, як невизначеність та недотримання плану стратегії. Тому виникає потреба приймати відповідні попереджувальні та профілактичні заходи щодо управління ризиком під час розробки фінансової стратегії на підприємстві.

Метою дослідження є формування системи управління ризиків на підприємстві в сучасних умовах господарювання з урахуванням внутрішніх та зовнішніх факторів.

Основна проблема при управлінні ризиками на рівні всього підприємства – рівень надійності обробки інформації як із зовнішнього, так і внутрішнього середовища. Оскільки внутрішні джерела дають змогу дізнатися про всі можливі ризикові стани підприємства, які характерні для видів його бізнесу. Зовнішні дані також містять достатньо багато важливої інформації: від мети ведення бізнесу до макроекономічних показників.

При правильній обробці інформації є можливість виявити потенційні ризики підприємства по видах, визначити суму фінансових ресурсів, що знаходиться під впливом певного ризику, оцінити загальний вплив різних ризиків на певний сегмент діяльності підприємства. Саме це дозволяє більш якісно та чітко визначити критичність ризиків, оцінити кожний його вид та можливий вплив на фінансовий стан підприємства в цілому [1, с. 174].

Задля того, аби створити ефективну систему управління ризиками, яка буде враховувати як зовнішні, так і внутрішні чинники, необхідно дотримуватись певних положень щодо її побудови:

- постійна координація системи управління. Комплексний підхід щодо контролю на підприємстві повинен зберігатися протягом всього його життєвого циклу. Необхідно розглядати не кожен ризик окремо, а їх сукупність, звертаючи особливу увагу на взаємозв'язок різних видів як зовнішніх, так і внутрішніх ризиків;

- беручи до уваги необхідність застосування комплексного підходу, необхідно використовувати показник, що може характеризувати сукупний вплив від всіх видів зовнішніх і внутрішніх ризиків;

- обов'язкове проведення постійного аналізу і контролю різних видів ризиків. Система заходів щодо управління ризиками повинна постійно, а не періодично проводити аналіз задля можливості попередження загрози. Це дасть змогу уникнути невизначеності при реалізації фінансової стратегії;

- необхідність нормативно-методичного забезпечення системи управління ризиками підприємства, яке б відповідало не лише загальному сучасному рівню розвитку ризик-менеджменту, але і зважаючи на економічну направленість та специфіку діяльності підприємства [2, с. 146].

Не менш важливим етапом в розробці фінансової стратегії є вибір методів управління ризиками, метою яких є їх оптимізація та координування. Такі методи управління можна поділити на профілактичні і компенсаційні. Профілактичні методи в свою чергу спрямовані на те, що зменшити рівень збитку при його настанні, а компенсаційні методи передбачають зменшення наслідків ризиків, що негативно впливають на роботу підприємства в даний момент часу [3, с. 48]. Тому задля того, аби вдало, так би мовити, обрати найкращий метод управління ризиками, що послугує в майбутньому скоординованій та ефективній роботі підприємства, необхідно враховувати ряд важливих показників: розмір можливого збитку та його вірогідність настання; вже існуючі механізми зниження ризиків; практична можливість реалізації таких заходів при врахуванні наявних ресурсів; відповідність заходів програми існуючим нормативним актам, що скоординовані з цілями довгострокового і короткострокового планування розвитку підприємства і основними напрямом його фінансової політики.

Отже, задля того, аби на підприємстві підтримувати ефективність діяльності, необхідно постійно проводити роботу зі зниження ризиків та ліквідації їх джерел. Особливу увагу слід приділяти питанням формування ефективної системи управління ризиками під час розробки фінансової стратегії підприємства. Ризик обов'язково має бути розрахований. Головна мета системи управління ризиками – досягти максимального ступеня керованості ризиком. Тому особливу увагу приділяється постійному удосконаленню управління ризиком при дії як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Отже, при розробці фінансової стратегії будь-якого підприємства доцільно системно підходити до нейтралізації ризиків, що дозволять покращити результати його господарської діяльності.

Перелік посилань:

1. Бондаренко А. О. *Ризик-менеджмент: теорія та практика : навч. посіб.* / А. О. Бондаренко. – К. : ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2014. – 218 с.
2. Гупало-Хведзевич В. Д. *Управління фінансовими ризиками і методи їх нейтралізації на підприємстві* / В. Д. Гупало-Хведзевич // *Вестник науки и творчества.* – 2016. – № 5. – С. 144-148.
3. Мороз О. В. *Оптимальне управління економічними системами в умовах невизначеності та ризику : монографія* / О. В. Мороз, А. В. Матвійчук. – Вінниця : УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2013. – 177 с.
4. *Фінансовий менеджмент* / [А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.] ; за заг. ред. проф. А. М. Поддєрьогіна. – К. : КНЕУ, 2005. – 535 с.
5. Ярошенко В. В. *Фінансовий ризик і методи його вимірювання* / В. В. Ярошенко, Г. І. Потапенко // *Фінанси України.* – 2015. – № 3. – С. 16-24.

КОНТРОЛІНГ ЯК АКТУАЛЬНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Ю.В. Загородня, к.е.н., доцент

М.В. Чорна, здобувач вищої освіти

*Азовський морський інститут Національного університету
«Одеська морська академія», м. Маріуполь*

В даний час для ефективного менеджменту на підприємствах застосовуються різні функціональні системи і методи. Однією з таких комплексних систем управління є контролінг, який виник порівняно недавно. В Україні використання контролінгу перебуває на стадії формування і розвитку. На сьогоднішній момент цей напрямок не набуло широкого поширення. Практика показала, що без використання інструментарію контролінгу підприємствами складніше конкурувати з тими компаніями, активно застосовують його. Контролінг не є контролем. Це сучасна комплексна міжфункціональна концепція менеджменту, головною метою якої є безпосередньо координація систем планування, контролю інформаційного забезпечення.

Питаннями розвитку контролінгу на підприємствах займаються вітчизняні та зарубіжні вчені та фахівці такі як Терещенко О., Ананькіна Е., Данілочкіна Н., Горілий О., Ковальов Д. та ін. [1-3].

Актуальність розвитку контролінгу в Україні обумовлена такими причинами: посилення інтересу топ-менеджменту і економістів до питань стратегічного планування та управління; потреба в швидкому реагуванні і безперервному відстеженні змін, що відбуваються як у зовнішній, так і внутрішній середовищі; організація продуманої системи дій, яка зможе забезпечити виживання підприємства і допоможе уникнути кризових ситуацій; неможливість отримання оперативних даних для прийняття бізнес-рішень в рамках традиційного бухгалтерського обліку. Все це вимагає чітко налагодженого механізму взаємодії служб підприємства для узгодження і реалізації управлінських цілей.

Вперше публікація з контролінгу з'явилася в Україні в 1997 р. До теперішнього часу вчені не прийшли до єдиної думки щодо сутності, функціонування та ефективності контролінгу як апарату сучасного менеджменту. В Україні ця система поступово впроваджується в практичну діяльність підприємств.

При класичному підході контролінг розглядається як сучасний інструмент менеджменту та економіки, який являє собою систему інформаційно-аналітичної та методичної підтримки керівників в процесі аналізу, планування, прийняття управлінських рішень та контролю за всіма функціональними сферами діяльності компанії. У сферу завдань контролінгу входить постановка цілей підприємства, збір і обробка інформації для прийняття управлінських рішень, здійснення певних процедур контролю-аналітичного характеру, а також реалізація вищезгаданого, що сприяє виробленню рекомендацій для прийняття управлінських рішень.

Підвищенню впровадження контролінгу на підприємства України сприяють такі чинники [3]:

- неузгодженість між керівниками підприємства
- неможливість отримання коректних даних для прийняття бізнес-рішень в рамках традиційного бухгалтерського обліку;
- зацікавленість інвесторів в довгостроковій і оптимальній віддачі від вкладених коштів з постійним збільшенням вартості компанії.

Сучасні концепції контролінгу, зв'язуються з історичними етапами його розвитку, баченням ролі та місця в системі управління підприємством, а також основними цільовими установками бізнесу. Сучасні концепції відображають позиціонування контролінгу в системі менеджменту, розвиток його методичної бази та інституційних аспектів, цільову спрямованість функціонування як самого підприємства, так і системи управління ним.